Openbaar Zaaknummer: 26/355599

Beslisnota voor de Gemeenteraad

Onderwerp: Integraal Huisvestingsplan Onderwijs 2026-2046

Collegedatum: 26 mei 2026

Voorgesteld besluit
de Gemeenteraad besluit:

1. Het geactualiseerde Integraal Huisvestingsplan Onderwijs 2026–2046 (IHP) vast te stellen als beleidsmatig en strategisch kader voor de uitvoering van de gemeentelijke zorgplicht voor onderwijshuisvesting.
2. Het IHP te hanteren als richtinggevend investeringskader voor de periode 2026–2029, met een doorkijk naar 2041.
3. In te stemmen met de in het IHP opgenomen ambitie, prioritering en fasering van projecten in de eerste termijn (2026–2029).
4. De financiële consequenties van het IHP te verwerken in de gemeentelijke begroting en meerjarenraming.
5. Het college opdracht te geven tot het opstellen van een uitvoeringsprogramma en het jaarlijks vaststellen van een jaarprogramma, in afstemming met de betrokken schoolbesturen.
6. Het college opdracht te geven om het IHP elke vier jaar te herijken en uiterlijk in 2030 een geactualiseerd Integraal Huisvestingsplan aan de raad voor te leggen.

Aanleiding
De gemeente heeft een wettelijke zorgplicht voor onderwijshuisvesting. Dit betekent dat zij verantwoordelijk is voor de bekostiging van schoolgebouwen, met name nieuwbouw, uitbreiding en tijdelijke huisvesting. Ze dient hiervoor de benodigde middelen beschikbaar te stellen. Dit vraagt om een planmatige en integrale aanpak. Hiervoor is in 2020 voor het eerst een IHP opgesteld. Dit IHP is nu geactualiseerd. In dit plan worden de kaders bepaald waarbinnen de gemeente en de schoolbesturen samenwerken aan goede, toekomstbestendige onderwijshuisvesting. Met de betrokken schoolbesturen is overeenstemming bereikt over de inhoud van het IHP. Het IHP geeft voor de periode 2026-2029 aan welke gemeentelijke huisvestingsopgave er ligt met een doorkijk op langere termijn.

Eerdere besluiten

Datum	**Korte omschrijving eerder genomen besluit**
24-09-2020	Z/19/037254 Integraal Huisvestingsplan Onderwijs 2020

Gewenst resultaat
Het IHP vormt het toetsingskader voor de haalbaarheid van projecten op het gebied van onderwijshuisvesting. Het geeft richting aan de keuzes en ambities op korte en lange termijn en biedt duidelijke afspraken en kaders voor investeringen. Hiermee kan de wettelijke zorgplicht voor onderwijshuisvesting op een planmatige en transparante

manier worden uitgevoerd. Met het geactualiseerde IHP zorgen we samen met de schoolbesturen voor adequate en toekomstbestendige onderwijshuisvesting.

Argumenten

1. *Met het IHP voldoet de gemeente aan haar wettelijke zorgplicht voor onderwijshuisvesting. Het vormt een integraal en toekomstgericht beleidskader.*
   De gemeente heeft een wettelijke zorgplicht voor de bekostiging van onderwijshuisvesting. Op 27 januari 2025 is bovendien het wetsvoorstel Planmatige en doelmatige aanpak onderwijshuisvesting ingediend bij de Tweede Kamer. Hiermee worden gemeenten verplicht een IHP voor onderwijshuisvesting vast te stellen. Met het voorliggende IHP wordt op deze nieuwe wetgeving geanticipeerd en wordt invulling gegeven aan een toekomstbestendige, integrale en financieel onderbouwde aanpak van de onderwijshuisvesting.

   In het IHP komen visie, analyse, opgaven en financiën samen. Het is een document waarin de ambities op het gebied van onderwijshuisvesting zijn opgenomen en waarover overeenstemming is bereikt met de betrokken schoolbesturen. Daarom is er sprake van een breed draagvlak.

2. *Het IHP biedt een investeringskader voor onderwijshuisvesting.*
   Het plan geeft houvast voor investeringen. Het zorgt voor een planmatige inzet van middelen. Hiermee wordt besluitvorming op basis van incidentele aanvragen voorkomen.

3. *Het IHP geeft inzicht in de geprioriteerde ambities op het gebied van onderwijshuisvesting*
   Het stellen van prioriteiten is noodzakelijk vanwege beperkte financiële middelen. De fasering is gebaseerd op objectieve criteria zoals demografische ontwikkelingen, capaciteit en gebouwkwaliteit. Hiermee wordt gestuurd op doelmatige en evenwichtige investeringen.

4. *Door het investeringskader te verwerken in de begroting en meerjarenraming, zorgen we voor financiële borging van de voorgenomen investeringen.*
   Dit zorgt voor een tijdige reservering van middelen en voorkomt financiële knelpunten.

5. *Nadat het IHP is vastgesteld wordt een uitvoeringsprogramma opgesteld.*
   Hierin wordt het strategische IHP vertaald naar concrete projecten en acties. Hierdoor is het mogelijk om jaarlijks bij te sturen, zodat kan worden ingespeeld op actuele ontwikkelingen. Op deze wijze wordt ook de nauwe samenwerking met schoolbesturen in de uitvoering geborgd. Daarmee is het uitvoeringsprogramma de schakel naar concrete projecten, planning en fasering, uitvoering en samenwerking.

6. *Het is van belang om het IHP periodiek te actualiseren.*
   De ontwikkelingen in leerlingaantallen en beleid vragen om periodieke actualisatie. Dit voorkomt dat het IHP veroudert en zijn sturende werking verliest. Het sluit bovendien aan bij de gebruikelijke cyclus van herijking en zorgt voor blijvende actualiteit en kwaliteit van het beleid.

Tegenargumenten en risico's

1. *Het IHP kan te sturend zijn en de flexibiliteit beperken.*
   Onzekerheden in prognoses kunnen leiden tot verkeerde keuzes. Om dit risico te beperken is het van belang om het IHP regelmatig te monitoren, bij te sturen met jaarprogramma's en periodiek te herijken.

2. *Een langetermijnplanning kan minder goed aansluiten op toekomstige ontwikkelingen.*
   Hierdoor bestaat de kans op over- of onderschatting van de investeringsbehoefte. Om dit risico te beperken is het van belang om te zorgen voor een jaarlijkse actualisatie door middel van jaarprogramma's, gebruik te maken van actuele prognoses en toetsing per project.

3. *Door de investeringen te verwerken in de begroting en meerjarenraming, kan druk op de gemeentelijke begroting ontstaan en daarmee op andere beleidsvelden.*
   Daarbij is er sprake van onzekerheid over toekomstige kosten (bijv. bouwkostenstijging). Om dit risico te beperken is het van belang om te zorgen voor indexering en actualisatie van ramingen en een fasering van investeringen en toetsing per kredietaanvraag.

4. *Het vaststellen van een uitvoeringsprogramma en jaarprogramma's betekent een extra uitvoeringslast voor de organisatie. Afstemming met schoolbesturen kost tijd.*
   Om dit risico te beperken is het van belang om te zorgen voor heldere procesafspraken met partners, integratie in de bestaande planning- en controlcyclus.

5. *Actualisatie van het IHP kost tijd en capaciteit. Mogelijke beleidswijzigingen kunnen leiden tot vertraging.*
   Om dit risico te beperken is het van belang om te zorgen voor een tijdige start van de actualisatie, gebruik te maken van bestaande data en evaluaties.

Financiën
De vaststelling van het Integraal Huisvestingsplan (IHP) leidt tot een meerjarige en substantiële investeringsopgave. In het IHP zijn de indicatieve investeringskosten per termijn in beeld gebracht (prijspeil 1 januari 2026). Deze bedragen betreffen de totale projectkosten en zijn inclusief de gebruikelijke bijkomende kosten binnen de scope van het schoolgebouw en het perceel. De investeringen zijn gebaseerd op kengetallen en geven richting aan de financiële omvang van de opgave.

Indicatieve investeringskosten (prijspeil 2026, inclusief btw)

Termijn 1	2026 – 2029	€ 18.988.000
Termijn 2	2030 – 2033	€ 27.437.000
Termijn 3	2034 – 2037	€ 4.669.000
Termijn 4	2038 – 2041	€ 34.870.000 +
Totaal	2026 – 2041	€ 85.964.000

De eerste termijn (2026–2029) is richtinggevend voor het investeringsprogramma voor de komende jaren en wordt financieel verwerkt in de gemeentelijke begroting en meerjarenraming. De latere termijnen geven richting aan de langjarige investeringsopgave en dienen als plannings- en reserveringskader.

De exacte investeringskosten per project worden in een later stadium nader bepaald op basis van een haalbaarheidsonderzoek. Op basis daarvan wordt per project een afzonderlijk kredietvoorstel aan u voorgelegd. De investeringen leiden tot structurele kapitaallasten (rente en afschrijving) in de gemeentelijke exploitatie.

Naast de in het IHP opgenomen investeringskosten is er sprake van aanvullende kosten die niet of slechts beperkt in de ramingen zijn opgenomen. Het gaat met name om kosten voor grondverwerving, het bouwrijp maken buiten het schoolperceel en investeringen in de openbare ruimte, zoals aanpassingen aan infrastructuur, verkeersveiligheid, parkeren en groeninrichting. Deze kosten zijn locatieafhankelijk.

Daarnaast is er een belangrijk financieel risico als gevolg van prijsontwikkelingen in de bouwsector. De in het IHP gehanteerde bedragen zijn gebaseerd op prijspeil 1 januari 2026. Door inflatie, schaarste aan materialen en capaciteit in de bouwsector kunnen bouwkosten en indexeringen hoger uitvallen dan voorzien, wat leidt tot hogere investeringskosten en kapitaallasten.

Ook netcongestie vormt een toenemend financieel en planningsrisico. Dit kan leiden tot extra kosten voor netaansluitingen, tijdelijke energievoorzieningen of aanpassingen in het ontwerp van gebouwen. Deze kosten zijn niet standaard opgenomen in de investeringsramingen en kunnen per project sterk verschillen. Daarnaast kan netcongestie leiden tot vertraging in de uitvoering van projecten.

Tot slot is er een risico als gevolg van demografische ontwikkelingen. De investeringsopgave in het IHP is gebaseerd op prognoses van leerlingaantallen. Als deze prognoses afwijken, bijvoorbeeld door snellere krimp of juist extra groei, kan dit leiden tot over- of ondercapaciteit. Dit kan financiële gevolgen hebben, zoals desinvesteringen, extra uitbreidingen of inefficiënt gebruik van gebouwen.

Om deze risico’s te beperken is het volgende van belang:
- het periodiek actualiseren en indexeren van de investeringsramingen;
- het actualiseren van leerlingprognoses en deze betrekken bij de besluitvorming;
- per project een integraal haalbaarheidsonderzoek uit te voeren, inclusief alle locatie- en uitvoeringskosten;
- fasering van projecten, zodat kan worden ingespeeld op ontwikkelingen in vraag en aanbod;
- deze kosten expliciet mee te nemen in de kredietaanvragen;
- waar mogelijk flexibiliteit te behouden in het ontwerp en gebruik van gebouwen;
- het opnemen van risicoreserves en het bijstellen van budgetten indien noodzakelijk via een nieuw raadsbesluit.

Per saldo vraagt het IHP om een structurele financiële inzet, maar tegelijkertijd biedt het meer grip, spreiding en voorspelbaarheid in de gemeentelijke uitgaven op het gebied van onderwijshuisvesting.

Communicatie en participatie
Het (IHP) is in nauwe samenwerking met de schoolbesturen en kinderopvangpartner tot stand gekomen. In verschillende werksessies is gezamenlijk gewerkt aan de visie, analyse van het gebouwenbestand en de vertaling naar concrete opgaven en investeringen. Hierdoor is er sprake van een breed gedragen plan.

Na vaststelling van het IHP door uw raad worden de betrokken partijen geïnformeerd over het besluit en de vervolgstappen. De uitwerking van het IHP vindt plaats via een

uitvoeringsprogramma en jaarprogramma's. Hierbij zijn schoolbesturen en kinderopvangpartner nauw betrokken.

De communicatie richting inwoners en andere belanghebbenden vindt plaats op projectniveau. Bij concrete projecten worden omwonenden, ouders en andere betrokkenen tijdig geïnformeerd en, waar relevant, betrokken bij de planvorming en uitvoering. Hierbij wordt aangesloten bij de gebruikelijke participatie- en communicatieaanpak van de gemeente. Op deze wijze wordt gewaarborgd dat er zowel in de beleidsvorming als in de uitvoering sprake is van zorgvuldige afstemming, transparante communicatie en passende participatie.

Uitvoering en Vervolgstappen
Na vaststelling van het IHP start de uitvoeringsfase. Het IHP fungeert daarbij als strategisch kader. De verdere uitwerking vindt plaats op tactisch en operationeel niveau. Allereerst stelt het college, in afstemming met de schoolbesturen en kinderopvangpartner, een uitvoeringsprogramma op voor de eerste termijn (2026–2029). Hierin worden de geprioriteerde projecten uit het IHP nader uitgewerkt in planning, scope en voorbereiding.

Vervolgens wordt het uitvoeringsprogramma naar een jaarprogramma vertaald, waarin concreet wordt vastgelegd welke projecten dat jaar worden voorbereid of gerealiseerd. Dit biedt flexibiliteit om in te spelen op actuele ontwikkelingen, zoals veranderingen in leerlingaantallen, financiële kaders of externe omstandigheden.

Per project wordt een haalbaarheidsonderzoek uitgevoerd. In deze fase worden onder andere de exacte ruimtebehoefte, locatiekeuzes, varianten (nieuwbouw of renovatie), investeringskosten en risico's nader uitgewerkt. Op basis hiervan wordt een concreet voorstel inclusief kredietaanvraag aan uw raad voorgelegd.

Na besluitvorming over het benodigde krediet start de planuitwerking en realisatie van het project. Schoolbesturen vervullen hierbij in principe de rol van bouwheer, in afstemming met de gemeente.
Gedurende de uitvoering wordt de voortgang gemonitord en, waar nodig, bijgestuurd. Uw raad wordt periodiek geïnformeerd over de voortgang via de planning- en controlcyclus of afzonderlijke rapportages.

Het IHP wordt periodiek herijkt, uiterlijk in 2030, zodat het blijft aansluiten bij actuele ontwikkelingen in leerlingprognoses, beleid en financiële kaders. Op deze wijze wordt het IHP vertaald van een strategisch document naar concrete projecten en resultaten, met behoud van flexibiliteit en bestuurlijke sturing.

Geheimhouding
Niet van toepassing op dit voorstel.

Advies
Juridisch
Financieel
Beleidsmatig

Voorstel
Conform voorgesteld besluit**.**